

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Георги Иванов Митов,
катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на Софийския
университет „Св. Климент Охридски“

за дисертационния труд на Габриел Росенов Русев, задочен докторант в
катедра „Наказателноправни науки“ в Юридическия факултет на
Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

на тема „Разпоредителното заседание по Наказателно-процесуалния
кодекс“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.6. Право
научна специалност Наказателен процес

Уважаеми членове на научното жури,

На първото заседание на Научното жури ми е възложено да изготвя
рецензия, която представям на Вашето внимание.

ДАНИИ ЗА ДИСЕРТАНТА

Габриел Росенов Русев е завършил Право през 2011 г. в Юридическия
факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и е придобил
магистърска степен.

След завършване на висшето си образование работи като юрисконсулт и адвокат. От 01.07.2020 г. е младши съдия в Окръжен съд – Кърджали, а от 01.07.2021 г. и досега е съдия в Районен съд – Пловдив. Този негов практически опит е спомогнал много за разкриване на много практически въпроси в разглежданата материя и търсенето на теоретично, законодателно и практическо им разрешение.

ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТУРАТА

Габриел Росенов Русев е положил успешно всички изпити по учебния план. Спазени са всички изисквания за докторантите – окончателният вариант на дисертацията е обсъден на заседание на катедрата, който е получил положителна оценка и правото да се открие процедура за публична защита. Научното жури, което да оцени труда и да проведе защитата, е избрано от Факултетния съвет на Юридическия факултет по предложение на катедрата по Наказателноправни науки и е назначено със заповед № РД 22 – 1655/15.07.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

В процедурата по реализиране на дисертацията и публичната защита няма допуснати нарушения.

ДАННИ ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА И АВТОРЕФЕРАТА

Дисертацията е в обем от 167 страници. Структурирана е в заглавна страница, съдържание, увод, четири глави, заключение и библиография. Всяка от главите е разделена на раздели, а някои от разделите – на точки. Бележките под линия са 191. Посочени са 129 литературни източника на български и руски език. Всички заглавия са цитирани в дисертационния труд.

Трудът на Габриел Русев е резултат на целенасочена и самостоятелна работа и притежава оригиналност. Той съответства на изискванията за дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Представеният автореферат отговаря на нормативните изисквания и представя коректно рецензираното съчинение.

По темата на дисертацията – разпоредителното заседание в наказателния процес на Република България, досега в наказателноправната литература са правени изследвания, основно от докторанти, но поради несполучливата законодателна уредба и противоречивата съдебна практика всяко ново изследване е полезно с оглед на нови аспекти на въпроса. Затова трудът представлява ново изследване на разглежданата проблематика и поради това се явява принос в разработването на този важен теоретичен наказателнопроцесуален проблем. Това може да бъде посочено като самостоятелен приносен момент на рецензията труд.

В увода авторът да мотивира актуалността на проблематиката, научния си интерес към темата, очертава поставените научни задачи на изследването при анализиране и разработване на проблемите и дава структурата на труда.

Глава първа е посветена на историческото развитие и същността на разпоредителното заседание на първа инстанция по дела от общ характер. Първата част е с познавателно значение и в нея е изследвано законодателството на разпоредителното заседание по отменените процесуални закони – ЗУС от 1897 г., НПК от 1952 г. и НПК от 1974 г. и действащият НПК от 2005 г. до измененията в него през 2017 г., когато е въведено разпоредителното заседание в сегашния му вид. Полезно за науката е анализът на уредбата по ЗУС, свързани с възможностите на прокурора за отстраняване на допуснати на предварителното производство съществени процесуални нарушения. Авторът задълбочено изследва развитието на отстраняването на съществените процесуални нарушения на предварителното производство в отменените процесуални закони. То не е самоцелно, а цели намирането на същностните черти на този контрол и възможностите за ускоряване на производството. Това може да се посочи като самостоятелен принос на изследването.

Втората част е теоретична и изяснява същността на този нов контролен механизъм. Правилно авторът е определил основната цел на провеждането на разпоредително заседание – проверката от съда в открито, публично и състезателно съдебно заседание за допуснато на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на досъдебното производство, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, на пострадалия, или на неговите наследници, и въведената преклузия за тях в следващите стадии на процесуалното развитие на делото, за постигане на бързина и ефективност на наказателното производство и реализиране на принципа за разумния срок. Това може да се посочи като самостоятелен приносен момент.

Във втора глава са разгледани въпросите, които се обсъждат в разпоредителното заседание на първа инстанция по дела от общ характер. Богатият практически опит на дисертанта като съдия са му позволили да открие същностните и важни проблеми, които се пораждат при обсъждането на въпросите по чл. 248, ал. 1 НПК и да предложи удачни и добре мотивирани решения. Тази глава е с голямо теоретично и практическо значение и това е самостоятелен принос на изследването.

Без да се спирам подробно на всички точки в нея бих посочил някои важни моменти, които показват възможността на автора за комплексен подход при изследване на проблемите и умение за търсене на решение на сложни въпроси.

Подкрепа заслужава тезата, че отстранимо съществено процесуално нарушение може да бъде и недостатък или порок при изготвяне на обвинителния акт – липсата на описание на всички съставомерни признаци от обективна и субективна страна на престъплението, обвинителния акт не отговаря на съдържанието посочено в чл. 246, ал. 2 НПК или противоречи на тълкувателно решение № 2 – 2002 – ОСНК на ВКС.

Правилна е тезата, че процесуалното нарушение е съществено само тогава, когато е нарушило процесуални права на обвиняемия и налага връщане

на делото на прокурора, ако то не може да бъде отстранено в съдебната фаза на процеса. Подкрепа заслужава и тезата, че процесуалното нарушение може успешно да бъде преодоляно в съдебната фаза на наказателния процес не е необходимо връщане на делото. Правилни са изводите и предложенията за нарушаване процесуалните права на пострадалия или неговите наследници в досъдебната фаза, тъй като в повечето от хипотезите те не представляват съществено процесуално нарушение, което да налага връщане на делото от разпоредително заседание на прокурора, а може да бъде компенсирено в съдебното производство.

Приносен момент е частта за същността на очевидната фактическа грешка и начините за нейното отстраняване. Полезни са дадените разрешения на някои практически въпроси и е направен анализ на съдебна практика по въпроса за отстраняването на очевидната фактическа грешка.

В глава трета е обсъден процесуалният ред, по който се провежда откритото разпоредително заседание на първа инстанция по дела от общ характер (раздел 1). Полезно за практиката са разработените казуистично хипотези за даване ход на разпоредителното заседание с оглед невявяване на някой от участващите. Разгледан е, макар и много синтезирано и кратко, въззивният контрол върху определението на съда, постановено в разпоредителното заседание (раздел 2).

Глава четвърта е посветена на ограничаване на приложното поле на разпоредително заседание на първа инстанция по дела от общ характер и приложимост на диференцираните процедури по НПК след провеждане на разпоредително заседание на първа инстанция по дела от общ характер. Дисертантът е направил сполучлив опит да даде разрешение на някои практически въпроси, свързани с незабавното разглеждане на делото по реда на диференцираните процедури по НПК след проведено разпоредително заседание. Правилно са отчетени спецификите на отделните диференцирани

производства (бързото производство – глава двадесет и четвърта от НПК, освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание – глава двадесет и осма от НПК, решаване на делото със споразумение – глава двадесет и девета от НПК) и са изведени изискванията за реализирането им веднага след провеждане на разпоредителното заседание.

В заключението в синтезиран вид са обобщени направените изводи в изследването и са посочени предложенията *de lege ferenda* в разглежданата материя.

НАУЧНИ ПРИНОСИ

Споделям посочените от дисертанта научни приноси в автореферата.

Редом с посочените по-горе конкретни приносни моменти, може допълнително, да се посочат и още няколко по-общи:

Достойнството и ценността на този труд е в актуалността и комплексността на научното изследване на разглежданите проблеми, което може да се обособи като самостоятелен принос. Авторът търси практически аспекти в реализирането на разглежданите институти. Това прави трудът практически ориентиран и полезен. Затова препоръчвам неговото публикуване като самостоятелна монография.

Дисертантът прави цялостен анализ на въпросите, които се обсъждат в разпоредителното заседание и провеждането на диференцираните производства веднага след неговото приключване, но пречупено през практиката, която той има като съдия. Това придава на изследването полезност за широк кръг читатели – научни работници, практикуващи юристи и други.

Постигнатите резултати от научното изследване са систематизирани в предложения *de lege ferenda*, част от които могат да бъдат споделени, а други ще предизвикат дискусия или несъгласие с тях.

В труда дисертантът чрез анализ на теорията и съдебната практика на българските съдилища, Съда по правата на човека и Съда на Европейския съюз изследва значими и важни за теорията и практиката въпроси на наказателнопроцесуалното право. В него авторът привежда убедителна аргументация в подкрепа на застъпените становища и за оборване на критикуваните мнения при коректен тон на научната полемика. Поддържаните тези са обосновани и изразяват авторовата позиция. Коректно са цитирани библиографските източници.

С този дисертационен труд Габриел Русев показва умение за работа с различни литературни източници и със съдебната практика. Изследването доказва неговата добра теоретична подготовка и самостоятелност при разработването на значими теоретични проблеми.

Работата е четивна, правилно структурирана и това я прави лесна за ползване. Написана е на добър юридически език.

ПУБЛИКАЦИИ И УЧАСТИЯ В НАУЧНИ ФОРУМИ

Габриел Росенов Русев има четири публикации по темата на дисертацията, съгласно представената справка:

1. Ограничаване на приложното поле на разпоредителното заседание по НПК. – В: УИ: Правото в XXI век, Предизвикателства и перспективи, том 2, ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2023 г., Сборник с доклади от международна научна конференция, проведена по случай 30 години от създаването на Юридическия факултет на Пловдивския университет, 13 и 14 октомври 2022 г.;

2. Приложимост на диференцираните процедури по НПК след провеждане на разпоредителното заседание. – В: Сборник, XIII национална конференция на докторантите и младите учени и областта на правните науки, организирана от Института за държавата и правото при БАН от 30 юни до 02 юли 2023 г. в град София;

3. Кои са съществените процесуални нарушения, налагащи прекратяването на съдебното производство и връщане на делото в хода на досъдебната фаза. – В: ПУ „Паисий Хилендарски“, STUDIA IURIS, № 1, 2024, ISSN 2367-5314 и

4. Някои от процесуалните права на пострадалия или неговите наследници, които подлежат на обсъждане в разпоредително заседание на първа инстанция по дела от общ характер. – В: ПУ „Паисий Хилендарски“, STUDIA IURIS, № 1, 2025, ISSN 2367-5314.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното считам, че представеният дисертационен труд на тема „Разпоредителното заседание по Наказателно-процесуалния кодекс“ отговаря на всички изисквания, посочени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитието на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ относно присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Поради това давам положителна оценка и убедено предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждането на Габриел Росенов Русев на образователната и научна степен „доктор по право“.

Рецензент:

проф. д-р Георги Митов

01.10.2025